

Shifting dynamics: Pak-Nepal ties

Muhammad Asif

The geo-strategic significance of any state has remained a key factor in shaping foreign relations and partnerships in the contemporary world order. One of the common denominators between Nepal and Pakistan relations is their commonality of having dependency on regional and international actors based on their geostrategic importance. Prime Minister (PM) Shahid Khaqan Abbasi, along with his high officials was the first high-level foreign dignitary to visit Nepal after the inauguration of the new government under the leadership of KP Sharma Oli in mid-February.

PM Abbasi was in the country to congratulate his counterpart after a gap of 24 years. High level visit of such a kind will offer value addition in relations hence provide enough impetus to broaden the bilateral cooperation to next best levels in the areas of mutual interest, especially education, tourism, defence, trade and people to people contact. The geographical position of Nepal and the Indian influence of the country have remained restricted so far to bring the two countries closer.

Prime Minister Oli extended a warm welcome to the PM Abbasi, who was accorded with the Guard of Honour against the traditional practice of extending such an honour to visiting

dignitaries at the International Airport. Keeping in view the geographical proximity of Pakistan and Nepal, the linkage between the countries remained distant but cordial.

Nepal's geography has kept Indian influence restricted, hence it desires to build close relations with Pakistan. During the meeting, PM Abbasi also shared information about CPEC and has suggested that Nepal could use the Gwadar Port through the Kerung-Tibet main railway line. It is a matter of significance for Pakistan that Nepal had also joined the One Belt One Road (OBOR) initiative in May 2017, during the Pushpa Kamal Dahal period. However, there is yet to be any progress on the BRI projects in Nepal. During the bilateral dialogue, both sides discussed the huge potential to transform existing relations into a dynamic partnership in various fields. There was an urge to promote the SAARC process despite the Pakistan-India rivalry and the summit in Islamabad in November 2016 was cancelled as a result of the Uri terror attack.

PM Abbasi's visit is an important step in the right direction, since Nepal has a new parliament and the leadership is looking for partnership with China and Pakistan to minimize Indian influence in the country. Nepal is an important country

in this whole power game. The US and India desire to counter OBOR by building a connectivity corridor in the Indo-Pacific region, in which Japan and Australia will also be included.

Pakistan is eager to develop better relations with other South Asian nations to balance the pressure from the US and India with help from China.

On the other hand, Pakistan is eager to develop better relations with other South Asian nations to balance the pressure from the US and India with help from China. Nepal is a landlocked country that shares a border with China and India; hence it is heavily dependent on these large neighbours for its prosperity and security. Due to proximity with both states, Nepal has also remained in search of alternative transit facilities which could enable it to come out of the influence of these neighbours.

As they say, there are no permanent friends and no permanent enemies, Pakistan and Nepal have opened the door of cooperation to each other regardless of the geographical restrictions on Nepal. Both states developed their relations in the 1960s, since when there have not been any significant developments — despite the significant role played by India.

These diplomatic relations were based on a spirit of

understanding and friendship including congeniality of interest and respect. Nepal has remained an active member in SAARC and continues to counter anti-Pakistan positions during summits. Pakistan has supported Nepal's territorial sovereignty and territorial integrity along with supporting the position of non interference in the country's internal affairs. Nepal is an important regional state and a close friend to Pakistan and support to each other on several multi and bilateral level support has remained essential for both sides.

Nepal holds important strategic importance in the Pakistani context since the inclination of Nepal toward China and moving away from India. Nepal is also balancing its relations between India and China recently in order to promote its economic and political development. PM Oli has also mentioned the country's clear stance for expanding the relationship with China over the course of the coming years.

The reason for this diversification is to influence India in its relationship with Nepal. Nepal's leadership has also signed deals for further diversifying the development of cooperation in transport and transit which will eventually reduce Nepal's dependence on India and improve its trade

with new markets. This is significant for the landlocked country because it will enable it to import necessary goods like petroleum which have been blocked from India.

It is important to note here that China is the largest foreign investor in Nepal in terms of transport and infrastructure projects. Both countries, Pakistan and Nepal face similar complex challenges against India. However China and its investment and working with the country have minimized the Indian role. Both China and Nepal are cooperating for construction of the railway lines all the way to the border of Nepal which could end Kathmandu's dependence on India for trade.

Nepal is building and opening up its relations with the outside world, including Pakistan and India, hence minimizing the influence of the regional neighbours which has created difficulties for the country when it comes to managing its economic and political balance. Nepal's closeness with Pakistan will raise alarms in India; however this will be counter balanced by the huge investment and support from China. India will be facing tough competition. PM Abbasi's visit was a timely and strategic move to keep the advantage with Pakistan.

समग्र मधेशको विभाजित मानसिकता

उपेन्द्र भा

नेपालको राजनीतिमा दशकोदेखि अभ्यासमा रहेको लोकतन्त्र र कम्युनिझम सिद्धान्तको प्रभावले नेपाली जनताको चेतनालाई मुखरित गरेर जनताको दुश्मनलाई चिन्ने क्षमता प्रदान गरेको छ। राजनीतिक चेतना प्राप्त गर्न थाए पछि परेको मधेशी र थारू पनि अब राजनीतिक स्पले चेतनशील भईसकेको छ। कसले कसरी भुक्ताएर जनतामात्रि शासन गर्छ, बुझन त्याहि कठीन हुँदैन। भेदभावमा परेका र सिमान्तीकृत समुदाय आफ्नो बलिदान दिएर आवाज घन्काए छन्।

राजनीतिक अचेतनतामा यही शासकर्त्तालाई उद्धारको स्वर्गमा बुझेको मधेशी समुदाय दास गुलामसरह अनेकों आन्दोलनमा बलि चढे। गरिबी, बेरोजगारी, पर्णोटेपन तथा विपन्नताको पीडा भोगि रहेदा राज्यको भेदभावले त मधेशी समाजको मूल्यलाई विर्सर गुलामको रूपमा जीवन बिताउन बाध्य बनायो। अनेक उथल पुथलमा सक्रिय सहभागिता रहे पनि मधेशी समाजको जीवन शैलीमा कुनै परिवर्तन आउन सकेन। आफ्नै किसिमिको त्रासदीपूर्ण जीवन जीउन बाध्य मधेशी समाज परिवर्तनको चाहनालाई यही शासकर्त्ताको दर्पणमा खोजी रहेको थियो। शासकर्त्ताको बनेको अडिग आथामा आफ्नो मुक्तिको बाटो खोजी रहेको थियो। २४४ वर्ष देखिको निरन्तर खोजमा आशाबाहक मुक्तिको द्वारा कही नभेष्टाइएपछि र राजनीतिक चेतनाको स्तर वृद्धि हुँदै जाँदा खस शासकर्त्ता नै मधेशी समाजको लागि परिवर्तन रोक्ने अवरोधको रूपमा रहेछ भन्ने सत्यलाई स्वीकार गर्नु पर्यो। तबसम्म मधेशीको दर्पणमा उपर्युक्त भएको थिए।

एउटा फरक संस्कृतिको बाहुल्यता भएको मधेशसँग ऐतीसरह शासन भएको लागि देखिएको निरन्तर खोजमा आशाबाहक मुक्तिको द्वारा कही नभेष्टाइएपछि र राजनीतिक चेतनाको स्तर वृद्धि हुँदै जाँदा खस शासकर्त्ता नै मधेशी समाजको लागि परिवर्तन रोक्ने अवरोधको रूपमा रहेछ भन्ने सत्यलाई स्वीकार गर्नु पर्यो। तबसम्म मधेशीको दर्पणमा उपर्युक्त भएको थिए। एजेंडालाई खस शासकर्त्ताको पैसा कमाउने मोहबाहक राजनीतिमा केही देखिएको छैन। विकास र समृद्धिका कुरा यिनको घोषणा पत्रमा सिमित रहेको छ। के

बोलेर पैसा कहाँबाट तान सकिन्छ र पैसाको भरमा चुनाव जितेर सरकार चलाउने तिकडमबाहेक यिनको दिमागमा जनाउपेक्षाको कुनै महत्त्व छैन। राजालाई फालेर आफ्नो प्रभुत्व कायम राखेका यी उदारवादी सामन्तहरू राज्यसत्तामा आफ्नो वर्चय कायम गरि शाश्वत शासनमा रमाएका छन्। निरकुश सामन्त (राणा) महासामन्त (राजा) र उदारवादी सामन्त (नेपाल काँग्रेस, एमाले, माओवादी लगायत) तीन श्रेणीमा विभक्त खस शासकर्त्तामा सत्ताका लागि गएका लडाईमा एक अर्कालाई परास्त गरि सत्ता हात पारेको हो। यस प्रक्रियामा निरकुश शासनतन्त्र लोकतन्त्रमा रूपान्तरित भएको तथ्य जनताको लागि शोकेसको मिठाई (हेर्न सक्ने तर प्राप्त गर्न नसक्ने) जस्तै रहेको छ। शासन व्यवस्था उदारवादी लोकतन्त्रमा आएपनि राज्यसत्ता खस शासकर्वर्गको कब्जामा रह्यो। राज्यसत्ता खस शासकर्वर्गको कब्जामा रुक्त गराउन मधेशको प्रयास अन्ततः असफल पारेर तीन शीर्ष दल राज्यसत्तामधि एकाधिकार कायम नै राख्यो। विरासतमा पाएको राज्यसत्तालाई खस शासकर्वर्गले अशब्दाङ्गमा लैजान चाहेदैन।

अढाई शताब्दिदेखि नेपाल राज्यसत्तामा समान अधिकार र पहिचानका लागि ललायित मधेशले कम्युनिष्ट आन्दोलन र प्रजातान्त्रिक आन्दोलनमा भाग लिएर उल्लेखनीय बलिदान दियो। नेपाली काँग्रेस र कम्युनिष्ट पार्टीलाई सांगठनिक बलियो आधार दियो। पंचायतको विरुद्ध आन्दोलनलाई उत्कर्षमा पुन्याएर सत्तामा पठाउने श्रेय मधेशलाई गएपनि यो न कम्युनिष्टको न काँग्रेसको विश्वासपत्र बन्न सक्यो। भेदभाव लोकतन्त्रको पुनर्स्थापना पश्चात पनि कायम रहेको मधेशका लागि यो भन्दा ढुर्भाग्य

अरू के हुन सक्यो। संविधान सभाको असफलता पछि मधेश बाहिर र भित्र अविश्वासको भूमीरीमा पर्यो। आफ्नो अस्तित्वलाई चुनौती दिने मधेशलाई प्रभावहीन पार्न तीनै शीर्ष दलको षड्यन्त्र त छैं थियो, आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्न मधेशका राजनीतिक अगुवाहरू पनि तीनीहरूको मतियार बनेर मधेशको विरुद्धमा गतिविधि जारी राख्यो। फलतः एक मधेशको मागको सङ्ग मधेश चार भागमा विभक्त भयो। मधेशलाई दुक्रा-दुक्रा पार्न संविधानको घोषणा पश्चात मधेशको दलहरू पनि मतियार बनेकोले मधेशको लागि यो पीडा आन्दोलनका सबै मुख्य छोडेर चुनावमा भाग लिएकोले मधेशसँग आफ्नैले पनि धोका दियो। संघीयताको नाममा मधेशलाई अपाङ्ग र अपाहिज बनाएर राज्ञे राज्यको षड्यन्त्रमा मधेशका दलहरू पनि मतियार बनेकोले मधेशको लागि यो पीडा असह्य भएको छ।

समग्र मधेशको विभाजित मानसिकता, आत्मगलनि आदीले मधेशलाई दोबाटोमा उभ्याई दिएको छ। मधेशको युवाशक्ति अधिकारवादी आन्दोलनलाई फरक किसिमले संगठित गर्न खाजिरहेको छ। अधिकारवादी आन्दोलन सम्बोधन नम्भएको अवस्थामा पुनश्च संगठित हुने यथार्थ त छैं देहै। बहुमत ल्याएर बाम गठबन्धनले सरकार बनाएपछि समाजमा रहेको समस्या र विषम परिस्थितिलाई आफ्नो वर्चस्ववादी अकृतिले अभ चार्काएर लैजाने वातावरण पनि बन्छ। मधेशसँगको अन्तर्विरोध अभ चार्किने सम्भावनालाई नकार सकिन्छ। द्वन्द्वबीच नै समाधान खोज्ने वर्चस्ववादी राजनीतिको उद्देश्य रहेकोले द्वन्द्व उठनु कुनै अस्वभाविक नहोल। राजनीतिक असतुलनले मधेशलाई फेरि एकपल्ट उठन बाध्य गर्ने कुरामा शंका छैन। राज्यसँग आमने सामने उभिएको अवस्थामा मधेश राज्यको अपमानजनक व्यवहारलाई बिर्सन र सयकडौ वीर समूलाले दिएको शहादतलाई नजरअन्दाज गर्न कठीन छ। असनुष्टुता र आक्रोशको अवस्थामा मधेशले बाटो लिने भन्ने प्रतीकाको विषय बनेको छ। (मधेश दर्पण फिचर सेवा)

हाटहुटे, लाटलुटे नीतिको अल्प हुनुपर्छ

• राजन कार्कि

rajan2012karki@yahoo.com

हाटहुटे लाटलुटे एण्ड कम्पनी, नेपालको लोकतान्त्रिक पद्धति यसी थियो, यसी भइरहेको छ। आफै हात जग्न नाथ। जनआन्दोलनपछि आजसम्म शासन प्रशासनबाट जे भइरहेको छ, यसी भइरहेको छ। अब यस्तो नालायकीको अन्त हुनुपर्छ।

विदुर नीति भन्छ- शरीर रथ हो, बुद्धि सारथी, इन्द्रियहरू घोडा हुन् र यी सबैलाई बसमा पार्न चुतुर, धीर व्यक्ति सफल हुन्छ। जनआन्दोलनपछिका १२ वर्ष हिमालबाट मध्यसंतिर डाँफेले बेग हानेजसरी राजनीतिले बेग त हान्यो तर अहिलेसम्म सफलता हासिल हुनसकेको छैन।

यसकारण लाखको प्रश्न छ- बिगतबाट चेतोर आगतलाई सुमर्ने र सुन्दर बनाउने ताकतवाला सत्ताले त्याकत देखाउने कि नदेखाउने ? कि उही आफ्नै हात जग्न नाथ गरिरहने ?

संविधान बन्यो कार्यान्वयन हुनसकेन। यसी संविधानअनुसार सबै प्रकारका निर्वाचन भएर राजनीतिलाई संस्थागत गर्ने प्रकृयाचाहि सम्पन्न भएको छ। अब सुशासन र समृद्धि, शान्ति र रिस्थिता दिने अवसर आएको छ। यिनै चार विशेषतालाई राज्य नेतृत्वले स्वीकार गन्यो र अस्थिरताका सबै तत्वहरूलाई नकार्न सक्ने हिम्मत देखायो भने नयाँ नेपाल, विकास नेपाल, निर्माण नेपालको लक्ष्यमा पुग्न सकिनेछ। भन्नलाई प्रधानमन्त्रीले असामाजिक तत्वप्रति शूच्य सहनशीलताको नीति अखिलायार गरिनेछ, विकास गर्नुको विकल्प छैन भनेका छन्। परिणामका कुरा अनुसारको क्रियाकलाप हुनु जरूरी छ।

एमाले र माओवादी केन्द्रको एकीकरण सबैमन्दा अर्थपूर्ण राजनीतिक घटना हुनेछ। वैशाख ९ गते ५ लाख जनता राजधानी उतारेर सडकबाट एकीकरण घोषणा गर्ने तैयारी सुरु गरेका यी दुबै पाटीले सेद्दारी तक विमतिवालालाई समेत अंगालो मारेर दुई तिहाई मतको विश्वास बढाएको छ र यो विश्वास चकिएन भने आगामी ५ वर्ष वामपन्थी शासनलाई नेपाली काग्रेसले हरू लाउन पनि सक्नेछैन। बहुमत छाँचाँदै दुई तिहाई किन चाहियो ? काग्रेसको प्रश्नमा कम्प्युनिष्ट जवाफ दिन जरूरी समेत ठानेको छैन। यसकारण नेपालमा कम्प्युनिष्ट शासनप्रति केही संशयले जन्म लिएको छ। लोकतन्त्र कम्प्युनिष्टकरण हुने खतराको आशंका बढेको छ।

आशंका प्रधानमन्त्री नियुक्तीदेखि नै उठेको हो। संविधान विपरित सांसदको शपथ नै नरेकाको केही ओलीलाई राष्ट्रपतिले प्रधानमन्त्री नियुक्त गरिदिन। पद तथा गोपनियताको शपथग्रहण खाँदा प्रधानमन्त्री ओलीले ईश्वर भन्न अस्वीकार गरे, देश उच्चारण नै गरेन। अमेरिकामा बाइबल र भारतमा गीता हातमा लिएर शपथग्रहण गर्ने प्रचलन छ, नेपालमा निर्वाचित प्रधानमन्त्रीले कस्तो शपथ खा(एका हुन, शपथग्रहण खाने स्पष्ट परिपाटी बस्न सकेन। कालो बोको भोग दिएर प्रधानमन्त्री निवास प्रवेश गर्ने, दर्शका टीकाटालो गर्ने, छर्देवीको पूजामा सामेल हुने, बसन्त श्रवणदेखि कुमारीको दर्शन गर्ने, हिन्दु परम्परानुसार दाहसंस्कार गर्ने अनि आफूलाई कम्प्युनिष्ट र धर्मनिरपेक्षत।

वादी देखाउन ईश्वरको नाममा शपथग्रहण गर्न नहुने ?

सत्ता सञ्चालन गर्ने पार्टीले हो, पार्टी राष्ट्रभन्दा माथि होइन भन्ने अनुभूत गराउने दायित्व सत्ताग्रहण गर्नेको हो। पार्टी विभिन्न छ, बिधिमाथि पार्टी छैन भनेर राष्ट्रिय नीतिक चरित्रको अभ्यासको दृष्टान्त पार्टीबाट सुरु हुनुपर्छ। तबमात्र लोकतन्त्र लोकलयमा आवद्ध हुनसक्छ। लोकजीवन पद्धतिमा आवद्ध हुनुपर्छ। लय एकातिर, संगीत अकोर्तिर भयो भने गीत गायन कस्तो सुनिएला। यस्तै भागभड्गी राजनीतिक पार्टीहरूको क्रियाकलाप बनेका छन्।

राजनीतिक संस्कृतिले नेता र नेतृत्वलाई परिमार्जन र राजनेता बनाउने हो। विपक्षलाई पेल्ने, जे गरे पनि हुन्छ भन्ने संस्कारले लोकतन्त्र कमजोर बन्छ। प्रधानमन्त्री केही ओली इतिहासमै बिल्या प्रधानमन्त्री बनेका छन्। उनको सत्तालाई कसैले चुन्निति दिन नसकला तर उनको संस्कार विपक्षलाई पेलेर अधि बढ्ने हो भने दुडिखेलोको शालिकमा उभिएका जंगबहादुरको भूत ओलीको शीरमा चढन सक्छ। जंगबहादुर जनताको माग होइन, आकोक्षा होइन। न्यायपूर्ण समाज जनताको अपेक्षा हो।

धीर शमशेरका १७ भाईको रोलक्रम लोकतन्त्र हुनेसक्दैन। यसकारण प्रधानमन्त्री केही ओलीमा राजनेतामा हुन्ने पर्ने केही छटा देखिएका छन्, त्यसमा सबै राजनीतिक शक्तिप्रतिसँग सम्बाद र सहकार्यको थालीनी हुनसकेको छैन। आफ्ना पार्टीभित्रका गुटबन्दीको अन्त्य र विपक्षीहरूलाई साथ लिएर अधि बढ्नसक्ने उदारता हुनुपर्छ। समृद्धि र स्थानित्व, संविधानको कार्यान्वयन गरेर राष्ट्रिय एकता निर्माणका साथ अधि बढ्ने हो भने सबैको सम्मान गर्ने व्यवहार देखाउने पर्छ। प्रधानमन्त्रीले आफ्नो मूलशब्द देखिति, कूशासनलाई घोषणा गरेर बाँकी सबैलाई मिश्रशक्ति ठानेमा मात्र उनको सुशासन र समृद्धिको सपना साकार हुनसक्नेछ।

एमाले र माओवादी र केही मध्यसी दलहरूलाई सत्ता र शक्तिको सेयर दिने जुन प्रपञ्च प्रम ओलीले मिलाएका छन् र

विपक्षी विचारलाई पेलेर जाने नीति लिएका छन्, निर्वाचन नै यो उनको राजनेता बन्ने मार्गमा हिमालय भूल हो। भूल सच्या(उने समय छ, अहिले नसच्याए नसच्याए कहिले सच्याउने, सच्याउने ?

वेदव्यासले उहिल्यै भनेका थिए-शरीरबाट उत्पन्न हुने रोग शत्रु हो, जगलको औषधि मित्र हो। प्रतिपक्षलाई जगलको औषधि सम्फेर कम्प्युनिष्ट सरकारले ग्रहण गर्नसक्ने अलग विचार हरूसँग देश निर्माणमा सहयोगी गर्न सकिन्छ, यही नै मुलुक बनाउने जडी जरुरत हो।

सबैलाई थाहा छ, समस्या बोथितिमा छ, बोथितिको कारण राजनीतिक स्वार्थ हो। स्वार्थले कूशासन भइरहेको छ। संविधान उत्तम होला तर संविधानिक अवयवहरूमा

पर्नेछ।

सर्वोच्च इतिहासमै बिबादमा फसेको छ र स्वयम् प्रधानन्याधीश बिबादको चुरो बनेका छन्। उनीबाट निर्वाचित राष्ट्रपति विद्या भण्डारीले शपथ खानु पर्ने र बैधानिक हुनुपर्ने स्थिति पनि बिडम्बना नै हो। सर्वोच्च र राष्ट्रपति दुबै विधि र एकताका साफा धुरी हुन्। दुबैका बिगतका कामकारवाही बिबादित छन्, आइन्द्या यस्तो हुनेछैन भन्ने आश्वस्तता आउन जस्ती थियो, आउन सकेन। पद बढाउने काम सबैले गरिरहेका छन्, कद बढाउन कोही अग्रसर देखिदैनन्। राष्ट्र र जनतालाई जोड्ने सांघु यति कमजोर ? यसले कसैलाई आत्मतृष्णि त होला, राष्ट्र सन्तुष्टिट हुनेछैन।

माओवादी जनयुद्धकारी लोकतन्त्रमा

संविधान बन्यो कार्यान्वयन हुनसकेन। यसी संविधानअनुसार सबै प्रकारका निर्वाचन भएर राजनीतिलाई संस्थागत गर्ने प्रकृयाचाहिं सम्पन्न भएको छ। अब सुशासन र समृद्धि, शान्ति र स्थिरता दिने अवसर आएको छ। यिनै चार विशेषतालाई राज्य नेतृत्वले स्वीकार ग-न्यो र अस्थिरताका सबै तत्वहरूलाई नकार्न सक्ने हिम्मत देखायो भने नयाँ नेपाल, विकास नेपाल, निर्माण नेपालको लक्ष्यमा पुग्न सकिनेछ। भन्नलाई प्रधानमन्त्रीले असामाजिक तत्वप्रति शून्य सहनशीलताको नीति अखिलायार गरिनेछ, विकास गर्नुको विकल्प छैन भनेका छन्। परिणामका कुरा अनुसारको क्रियाकलाप हुनु जरूरी छ।

अतिराजनीतिकरण भएको छ। यहाँसम्म कि अदालतसमेत राजनीतिक भागबण्डाको सिकार बन्नो। जसको कारणले सर्वोच्च अदालतका न्यायाधीशसमेत पक्षविपक्षमा आमनेसमान उभिन पुगेका छन्। योग्यता, नागरिकता, गलत फैसलाहरूका बारेमा उठेका तिक्त बहस, टिप्पणीहरूले राष्ट्रमा कानुनी शासन छ कि राजनीतिक ? भन्ने प्रश्न उठाएको छ। यो गम्भीर समस्याको तारिका समाधान निस्केन र अदालत मन्दिरजस्तो पवित्र बनाउने काम गर्न सकिएन भने सरकारको शान्ति, समून्नति र सुशासनको दावा हावादारी साबित हुनेछैन। संविधान गम्भीर दुर्घटनामा

समाहित भए, यो स्वागतको कुरा हो। जनयुद्धका फौजदारी अभियोगलाई सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगमार्फत आममाफी दिने कि पीडकलाई दण्ड र पीडितलाई न्याय पनि दिलाउने ? यो प्रश्नमा माओवादीसँग एमाले पनि मिसिएकाले दोषको भागी एमाले पनि हुनुपर्छ। यी दुबै पार्टीले यसबारेमा बोलेका छैनन् र भित्रमध्ये आममाफीको खिचडी पकाइरहेका छन्। जुन अन्तराष्ट्रिय समुदायले मान्नेछैन। हेका रहोस, हेगसम्म जनयुद्धका रगत उम्लियो भने त्यो कूशासनको प्रमाण हुनेछै। माओवादी एमालेमा बिलय त हुनेछै, जनयुद्धका घाउहरु ताजा हुनेछैन।

र ओलीले खोजेको सुशासनलाई त्यही कलंकले छोपिदिनसक्नेछ।

वाकपटुताले कटुता मेटिन्न। कटुता नमेटिएसम्म सहमति र सहकार्य पनि सम्भव छैन। समयले दिएको अवसरलाई औजार बनाउन सके प्रधानमन्त्री ओलीले जीवनको उत्तरार्द्धमा आहार उत्त्याले इतिहास निर्माण गर्न सक्छन्। आमअपेक्षा पनि यही छ। पार्टी एकता भन्दा राष्ट्रिय एकता दुरुपुर्ण, विखण्डनवाद पराजीत हुनुपर्छ। बहुल राष्ट्रवाद खोकिनु पर्छ।

ब्यानर कम्प्युनिष्ट होस, गुदी लोकतन्त्रले भरिनुपर्छ। जहाँ लोकतन्त्रको सोच हुन्छ, त्यहाँ स्वाधीनता र सार्वभौमिकता सुरक्षित हुनसक्छ। कम्प्युनिष्ट भनेको त अन्तराष्ट्रियताको

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूदै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले ससिक्खयो देशको माटो ।

कायर भेर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भेर यकै पटक मर्न सकौ।

- अधियानवाणी

प्रधानमंत्रीलाई भविष्यका चुनौती

• देवेन्द्र चृष्टाल

devendrachudal@gmail.com

प्रधानमन्त्री ओली बेलैमा सजग रहनु
अवाश्यक छ ।

प्रधानमन्त्री ओलीले २७५ मध्ये २०८ मत अर्थात् ७५६ प्रतिशत मत ल्याएर विश्वासको मत जितेका छन् । अहिलेको अवस्थालाई हेर्दा उनी अहिलेसम्पर्कै शक्तिशाली प्रधानमन्त्री बनेका छन् । त्यसेले उनके नेतृत्वको सरकारले आफूले चाहेको निर्णय गरी अधि बढ्न कुनै रोकटोक वा बाधा/विरोध छैन, तर त्यति हुँदाहुँदै पनि आफ्नो विचारसँग मेल नखाने र कुनै बेला तीनै ओलीलाई मधेस विरोधीको संज्ञा दिने मधेसकेन्द्रित दलहरूले कसरी पंधानमन्त्रीलाई विश्वासको मत दिए त्यो नै रहस्यको विषय बनेको छ । किन प्रधानमन्त्री ओली दुई तिहाई पुन्याउन मरिहते गरेर अगाडि बढे, त्यो त केही समयपछि खुल्दै जाला, तर संविधान संशोधन गर्ने अडानलाई ओलीले कायम

खुशी पार्न उद्देश्यले मात्र संविधान संशोधन गर्ने प्रयास गरिए त्यसले अर्को समस्याको सिर्जना गर्न सक्ने सम्भावना पनि देखिएको छ । शक्तिशाली प्रधानमन्त्री बनेका ओलीलाई दुई तिहाई मत धाँडो भएको खण्डमा ओली सबै भन्दा कमजोर प्रधानमन्त्री बन्न सक्ने सम्भावना पनि देखिन सक्छ । यी विविध समस्याहरूको हल कसरी हुन्छ, मधेशकेन्द्रीत दलहरूलाई कसरी उनीहरूका मागका बारेमा सहमति गराउन सकिन्छ त्यसैमा प्रधानमन्त्री ओलीको बास्तविक रूप बाहिर आउन सक्छ, उनी वास्तवमै शक्तिशाली प्रधानमन्त्री हुन् कि कमजोर प्रधानमन्त्री भनेर त्यो त भविष्यले नै बताउला तर अहिले हेर्दा उनी वास्तविक रूपमै शक्तिशाली प्रधानमन्त्रीजस्तो देखिएको छ ।

संशोधन गैर अडानलाई आलाल कायम गर्न सकेन् । पूर्ववर्ती शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले संविधान संशोधन गर्न खोज्दा ओलीले नै रोकेका थिए । त्यसबेला नेकपा एमालेका केही नेताहरूले पार्टी अध्यक्ष ओलीकै निर्देशनमा राप्रपाका केही सांसदहरूलाई संसदमा उपस्थित हुनबाट रोकेका थिए । त्यसबेला राप्रपाका सांसदहरू संसदमा उपस्थित भएका भए संविधान संशोधन हुनसक्यो, तर संविधान संशोधनलाई असफल बनाउन लागेका व्यक्ति नै अहिले संविधान संशोधनको पक्षमा कसरी र किन उभिन पुगे ? यसरी पछिल्लो समयमा प्रधानमन्त्री ओलीको बोलीमा परिवर्तन आउनुका पछि केही कारणहरू रहेका हुन सक्छन् । केपी ओली संसदीय दलको नेता नयुनिँदै भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले ओली प्रधानमन्त्री बनेको हेर्न आफु र आफ्नो नेतृत्वको सरकार आतुर रहेको भन्दै प्रधानमन्त्री बन्नका लागि ओलीलाई बधाई समेत दिएका थिए । निर्वाचन नै सकिन नपाउँदै भारतीय विदेशमन्त्री सुष्मा स्वराज विना निस्तो नेपाल भ्रमणमा आएर ओलीलाई भेट गरेकी थिइन त्यसबेला मधेश केन्द्रीत दलहरूलाई समेत सरकारमा सामेल गराउन आग्रह गरेको हुनुपर्दछ त्यसैले अहिले मधेशवादी दलहरू ओलीप्रति र ओली मधेशवादी दलहरूप्रति नरम भएको अनमान सहजै रूपमा गर्न सकिन्छ ।

जुनाना सहज लेपना नग साकर्णु ।
मधेशवादी दलहरूलाई केन्द्रीय
सरकारमा सामेल गराउन ओली र पुष्पकमल
दाहाल सकारात्मक भएपनि राष्ट्रिय जनता
पार्टी भित्रको कलहले गर्दा तत्कालै राजपा
सरकारमा सहभागि हुन सक्ने सम्भावना
निकै कम देखिएको छ । राजपा विभिन्न
६ पार्टी मिलेर निर्माण भएको र अहिले
पनि राजपा भित्र अध्यक्ष मण्डलका तिनै
६ पार्टीका अध्यक्षहरू अध्यक्ष मण्डलका
सदस्यहरू रहेकाले को मन्त्रीमा जाने भन्नैमै
विवाद देखिएको छ । राजपाले दुईवटा
मात्र मन्त्रालय पाउने भएकाले दोस्रो तहका
नेताहरूलाई मन्त्रीमा पठाउँदा पनि भागवण्डा
मिल्न नसक्ने अवस्था देखिएपछि राजपा
तत्काल सरकारमा सामेल हुन सक्ने अवस्था
देखिँदैन भने संघीय समाजवादी फोरमभित्र
भने त्यस्तो समस्या नदेखिएकोले फोरम
एक दर्ज दिन भित्रैमा पार्टी अध्यक्ष उपेन्द्र

अभियान

साप्ताहिक

सम्पादकीय

नयाँ संरचनाको आवश्यकता किन ?

प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त हुनुभन्दा अगाडि तै चर्चा कमाएको केपी ओली प्रधानमन्त्री भएको एक महिना भोली पुग्नेछ । प्रधानमन्त्री ओलीले एक महिनाको समयमा कुनै विवादित कार्य नारेपनि सुधारका केही कामहरूलाई भने अधि बढाउने प्रयास गरेका छन्, त्यसैको प्रमाणस्वरूप राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग, राजस्व अनुसन्धान विभाग, सम्पत्ति शुद्धीकरण विभागलाई प्रधानमन्त्री कार्यालय अन्तर्गत ल्याउने निर्णय मन्त्रिपरिषद्को बैठकबाटै गराएका छन् भने गैरसरकारी संघ, अन्तर्राष्ट्रिय गैससंस्थानी मापदण्ड र अनुगमनसमेत प्रधानमन्त्री कार्यालयले तै गर्ने निर्णय समेत मन्त्रिपरिषद्ले गरिसकेको छ । यस भन्दा अगाडि राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग गृह मन्त्रालय र राजस्व अनुसन्धान विभाग, सम्पत्ति शुद्धीकरण विभाग अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत रहेका थिए भने गैसस, अन्तर्राष्ट्रिय गैससंस्थानी मापदण्ड निर्माण गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी समाज(कल्याण) विभागले गर्दै आएको थियो । तर केपी ओली नेतृत्वको सरकारले किन र के का लागि अन्य मन्त्रालय अन्तर्गत रहेका विभागहरूलाई प्रधानमन्त्री कार्यालय अन्तर्गत ल्याउनुपन्यो भनेर केही जानकारी नदिइकै अन्यबाट खोजिएको छ । त्यसको जवाफ प्रधानमन्त्री कार्यालयले दिन आवश्यक छ ।

पछिल्लो समयमा सरकारले तै गोप्य सुचना प्रधानमन्त्री समक्ष पुऱ्याउने गरि तर्याँ संयन्त्र निर्माण गर्ने कार्यालाई अधि बढाएको छ । प्रधानमन्त्री कार्यालयको स्रोतका अनुसार नेपालको भुराजनीतिक समेतलाई ध्यान दिएर राष्ट्रिय सुरक्षा सल्लाहकार इकाई तथा स्वतन्त्र विज्ञ समूह राख्ने गृहकार्यमा सरकार अधि बढेको छ । त्यसको एउटै कारण हुनसक्छ शक्तिशाली प्रधानमन्त्रीको अवधारणा । शक्ति छरिएर धेरैतिर रहँदा निर्णय गर्न असहज हुने भएकाले सबै शक्ति एकै ठाउँमा राख्ने प्रयास गरिएको छ । कस्तो संयन्त्र बनाउने भन्नेमा प्रधानमन्त्री कार्यालयदेखि सबै मन्त्रालयहरूसँग सुभाव मागिएको छ भने फरक फरक सुभाव समेत आएका छन् । कार्यकारी प्रधानमन्त्रीलाई शक्तिशाली बनाउने उद्देश्यले तर्याँ संयन्त्र बनाउन खोजिएको देखिन्छ भने अन्य मुलुकहरूमा समेत शक्तिशाली राष्ट्रिय सुरक्षा विज्ञ समूह र विदेश मन्त्रालय अन्तर्गत रिसर्च विज्ञ रहने गरेका छन् । त्यसैको अनुशरण गर्दै प्रधानमन्त्री ओलीले आफूले सक्रियता बढाएका छन् ।

प्रधानमन्त्रीको अध्यक्षतामा सम्बैधानिक रूपमै राष्ट्रिय सुरक्षा परिषद् रहेको बेला त्यही सुरक्षा परिषदलाई बलियो र भरपर्दा बनाउनुको सट्टा अर्को नयाँ संयन्त्र खडा गरेको खण्डमा सुरक्षा परिषदको समान्तर हुनसक्ने सम्भावना समेत बढनसक्ने देखिन्छ । प्रधानमन्त्री आफै अध्यक्ष रहने सुरक्षा परिषदलाई नै बलियो र भरपर्दा बनाउनुको सट्टा अर्को संयन्त्र निर्माण गरिएको खण्डमा सुरक्षा निकाय र नयाँ संयन्त्र बीच आशंका उत्पन्न हुन सक्ने र राष्ट्रिय सुरक्षा परिषद् नाम मात्रको हुनसक्ने सम्भावना पनि उत्तिकै रहेको छ । रक्षा मन्त्रालयले समेत सुरक्षा परिषदलाई नै बलियो र भरपर्दा बनाउनुपर्ने सुभाव प्रधानमन्त्री कार्यालयलाई दिएको छ भने नेपाली सेनाले समेत रक्षा मन्त्रालयकै भनाईलाई समर्थन गरेको हुनाले नयाँ संयन्त्रको आवश्यकता देखिवैन । मुलकाको सुरक्षा व्यवस्था बलियो बनाउने जिम्मेवारी रहेको राष्ट्रिय अनुसन्धान विभाग, राजस्व अनुसन्धान विभाग र सम्पत्ति शुद्धीकरण विभाग पहिले नै प्रधानमन्त्री कार्यालय अन्तर्गत ल्याई सकिएको अवस्थामा फेरी अब प्रधानमन्त्री कार्यालय अन्तर्गत रहेने गरि नयाँ सुरक्षा संयन्त्र बनाउनुको उद्देश्य के ?

नयाँ संयन्त्र बनाउनुभन्दा भएकै संयन्त्रहरूलाई बलियो बनाउनु नै सरकारको हितमा हुनेछ । नयाँ संयन्त्र बनाइएको खण्डमा मुलकमाथि फेरी आर्थिक भार बढ्ने तर सरकारका कर्मचारीहरू काम विहिन हुनसक्ने अवस्था समेत आउनसक्छ । दलगत स्वार्थलाई हेरेर र आफ्नो केही व्यक्तिहरूलाई जागिर खुवाउने उद्देश्य लिएर नयाँ संयन्त्र बनाइएको खण्डमा त्यो संस्था नै समानान्तर संस्था समेत बन्न सक्ने भएक (ले सुरक्षा निकाय र त्यस्तो संयन्त्रबीच अन्योल समेत बढ्नसक्छ । अहिले पनि राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागले गोप्य सुचना संकलन गरिरहेको छ ती सबै सुचनाहरू उसले सरकारलाई नै बुझाउने गरेको छ भने नेपाली सेनाले पनि इन्टेलिजेन्टलाई महत्व दिई थप बलियो बनाइसकेको छ । सेनाले डाइरेक्टर जनरल अफ मिलिटरी इन्टेलिजेन्स (डिजिएमआइ) सेनामा कार्यरत छ भने नेपाल प्रहरी र शसन्त्र प्रहरीमा समेत आ आफ्नो इन्टेलिजेन्सहरू रहेका छन् । त्यसैगरी राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रसमेत रहेको अवस्थामा भएकै संस्थाहरूलाई चुस्त र दुरुस्त बनाउनुको सट्टा अर्को संयन्त्र खडा गर्नुको उद्देश्य को ? सबैतरबाट आएका सुचनाहरू सिधै प्रधानमन्त्री कार्यालयमा बुझाउँदा गृह र रक्षामन्त्रीहरू सुचना विहिन हुन सक्ने अवस्था समेत आउने हुनाले प्रधानमन्त्री कार्यालयमा एक सचिवलाई सुचना अधिकृतको काममा लगाउने र तिनै सचिवमार्फत प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरूलाई जानकारी गराउने व्यवस्था मिलाइएको खण्डमा त्यो प्रभावकारी हुन सक्छ ।

प्रधानमन्त्री अध्यक्ष रहने सुरक्षा परिषद्मा रक्षामन्त्री गृहमन्त्री, परराष्ट्रमन्त्री, अर्थमन्त्री, मुख्यसचिव, नेपाली सेनाका प्रधानसेनापति सदस्य रहने व्यवस्था छ भने रक्षा सचिवले परिषद्को सदस्य सचिवको काम गर्नेछन् । यसरी प्रधानमन्त्री सहित महत्वपूर्ण मन्त्रालयका मन्त्री र प्रधानसेनापति परिषद्मा रहने भएकाले त्यही परिषद्लाई बलियो बनाउन तै अहिलेको अवस्थामा उपयुक्त हुनेछ नयाँ संरचना आवश्यक छैन भन्ने हार्मीले ठानेको छौं ।

प्रादेशिक सामर्थ्यको विश्लेषण हुन थाल्यो

डा. खिमलाल देवकोटा

संविधानले राज्यशक्तिको अधिकारलाई जनताको घरदैलोसम्म पुग्ने गरी बाँडफॉड गरेको छ। संविधानअनुसार तीन तहको सरकार रहने हुँदा अधिकार क्षेत्रहरू बाँडफॉड हुनु स्वभाविक हो। यस्तो प्रहरी र शान्ति सुरक्षा अहिले नेपाल सरकारको मातहतमा मात्र छ। अब यस्तो संरचना तीन तहको सरकारले कानून अनुसार आ-आफ्नो अनुकूल बनाउन सक्छन। संविधानमा सेना संघको अधिकार सूचिमा छ। तर प्रहरी तीन तहको अधिकार सूचिमा पर्दछ। संविधानको अनुसूचि ६ अनुसार प्रदेशको अधिकार सूचिमा पर्ने कार्योन्त्रमा प्रहरी प्रशासनको अलवा वित्तीय संस्थाहरूको सच्चालन, रेडियो, टेलिभिजन, एफएम सच्चालन, प्रदेश निजामित र अन्य सरकारी सेवा, प्रदेश स्तरका विधुत, सिवाई, खानेपानी, प्रदेश विश्वविद्यालय, उच्च शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा, प्रदेश सभा, प्रदेश मन्त्रिपरिषद, प्रदेश लोकमार्ग, प्रदेशका सरकारी कार्यालयको भौतिक व्यवस्थापन, प्रदेश लोकसभा, भूमि व्यवस्थापन, जग्गा अभिलेख, खानी, भाषा, लिपि, लिटकला, वन, जल, वातवरण, कृषि, पशु, गुठी, यातायात, आदि लगायतका छन। संविधानमा प्रदेशका लागि कुल २९ वटा अधिकारको सूचि छ। यसै गरी संघ र प्रदेशको साका सूचिका रूपमा २५ वटा र तीन तहको साका अधिकार सूचिका रूपमा १५ वटा अधिकारहरू छन। सिद्धान्तत प्रदेशको अधिकारक्षेत्रभित्र परेका कार्यालयका लागि योजना बनाउने, प्राथमिकता तोक्ने, नियमन गर्ने, वित्तीय व्यवस्था गर्ने, उत्पादन र प्रवन्ध तथा सेवा प्रवाह गर्ने कामहरू अब प्रदेशले गर्नुपर्ने हुन्छ। यसका लागि दूलो साधन र स्रोतको आवश्यकता पर्दछ। हाल जिल्लामा रहेका कार्यालय भन्दा पनि थप अतिरिक्त कैयो थप कार्यालय तथा संस्थाहरूको आवश्यकता अब प्रदेश स्तरमा चाहिन्छ। यी थप संस्थामा प्रादेशिक संसद, मुख्य मन्त्री, मन्त्रालय, विभाग, संवैधानिक निकायहरू, निजामित सेवा, आदि लगायतका दुन। यी सैव संस्थाहरूको निर्माण तथा सञ्चालनका लागि अबैं धनराशीको आवश्यकता पर्दछ। धनराशीका लागि प्रादेशिक सामर्थ्यको विश्लेषण हुनु आवश्यक छ। यो आलेखमा प्रदेशहरूको सामर्थ्यको विविध पक्षको विवेचना गरिएको छ।

पानी, वनजंगल, जमिन, हावा, खनिज, हिमाल, पहाड, जंगली जिवजन्तु, आदि प्राकृतिक साधन र स्रोत हुन। यी साधन र स्रोत मानव जिवनको प्रमुख आधार हुन। सरकारले प्रत्येक वर्ष प्राकृतिक साधनको उपयोगबाट कर्डो राजश्व संकलन भएको छ। यस क्षेत्रको रोयल्टीबाट लागि जलविधुत आयोजनाहरू हुनुपर्दछ। जलविधुतलाई सेतो सून पनि भनिन्छ। नेपालको सबमन्दा वडी आर्थिक संभावना भएको क्षेत्र पनि यही हो। उर्जा मन्त्रालयका अनुसार नेपालमा जलविधुत आयोजनाको सम्भाव्यता नभएको प्रदेश दुई नम्वर मात्र हो।

पर्वतारोहण र पदवात्रा स्त्रीकृतबाट समेत सरकारले मन्यो रोयल्टी संकलन गर्ने। आ.व. २०७२/७३ सरकारले यस क्षेत्रबाट रु १ अरव ३५ करोड रोयल्टी संकलन गरेको थियो। तर विधुत जस्तै दुई नम्वर प्रदेशमा अलि सम्भाव्यता देखिएको थियो। खानी तथा भूगर्भ विभागका अनुसार यस प्रदेशमा खानीको पनि खासे सम्भाव्यता छन। प्राकृतिक साधनका रूपमा दुई नम्वर प्रदेशमा अलि सम्भाव्यता देखिएको क्षेत्र वन हो। तर यस क्षेत्रको आय त्यति उत्तसाह जनक छैन। आ.व. २०७२/७३ सरकारले वन क्षेत्रबाट रु २ अरव २२ करोड राजश्व संकलन गरेको थियो। संकलित कुल राजश्वको रू ४८ करोड २४ लाख (११९ प्रतिशत) मात्र दुई नम्वर प्रदेशबाट संकलित भएको थियो।

नम्वर प्रदेश लगायत तराईका कृषि भूमिमा नकारात्मक असर (मरुभूमिकरणको खतरा) परेको छ।

यसै गरी सिंचाईका लागि स्थानी/दीर्घकालिन नदीहरू पनि यस प्रदेशमा छैनन। प्रदेश अन्तर्गतको अलि राम्रो स्रोतका रूपमा वाग्मती नदी मात्र हो। वाग्मती नदीको पानीवाट वाग्मती सिंचाई आयोजना संचालन भइ रैतहट र सर्लाही जिल्लामा लगभग ५० हजार हेक्टर जिविनमा सिंचाईको सुविधा उपलब्धता भएतापनि अन्य जिल्लाहरूमा यस्तो सुविधा छैन। समग्रतामा दुई नम्वर प्रदेशमा प्राकृतिक साधन र स्रोतको सम्भाव्यता देखिएन।

संविधानले प्राकृतिक साधन र स्रोत (विधुत, पर्वतारोहण, वन, खनिज, आदि) को राजश्व/रोयल्टी तीन तहको सरकारका लागि बाँडफॉड गर्ने गरी राजश्व अधिकारको सूचिमा राखेको छ। हाल सरकारले प्राकृतिक साधनको उपयोगबाट प्राप्त रोयल्टी जिल्ला विकास समितिसँग बाँडफॉड गर्छ। जस्तो जलविधुत र खानीको रोयल्टीबाट उठेको ५० प्रतिशत, वनको १० प्रतिशत, पर्वतारोहण र पदवात्राको ३० प्रतिशत सम्बन्धित जिल्ला विकास समितिलाई सरकारले बाँडफॉड गर्छ। यसै गरी धरजग्गा रजिस्ट्रेशनबाट प्राप्त हुने रोयल्टी प्रदेश र स्थानीय तहको साफा सूचिमा छ। यसबाट प्राप्त हुने रोयल्टी पनि हाल सरकारले स्थानीय निकाय (जिविस र नपा) सँग बाँडफॉड गर्छ। संविधान अनुसार अब यो रकम प्रदेश र स्थानीय तहका विच बाँडफॉड हुन्छ। यसै गरी अन्य प्राकृतिक स्रोतवाट प्राप्त हुने रोयल्टी अब तीन तहको सरकारका बीचमा बाँडफॉड गर्नुपर्ने हुन्छ।

संविधानमा विशुद्ध प्रदेशको राजश्व अधिकारमा कृषि आयमा लाग्ने कर मात्र हो। कृषि उत्पादनको विक्रीबाट आ.व. ०७२/७३ मा सरकारले कैवल रु १३ करोड मात्र राजश्व संकलन गरेको छ। संविधान अनुसार यो राजश्व अब प्रदेशको अधिकारको पर्दछ। सवारी साधन कर, मनोरन्जन कर, विज्ञापन कर, पर्यटन शूलक आदि प्रदेश र स्थानीय तहको साफा अधिकार सूचिमा छ।

धरजग्गा रजिस्ट्रेशनबाट रु १४ अरव ६९ करोड संकलन भएको छ। यो राजश्व प्रदेश र स्थानीय तहका विचमा बाँडफॉड गरिनुपर्दछ। सवारी साधन कर (चालक अनुमति पत्र र लु बूक दस्तुर सहित) बाट रु ८ अरव ४५ करोड संकलन भएको देखिन्छ। यसै गरी सरकारले प्राकृतिक साधन र स्रोतबाट रु ३ अरव ५४ करोड रोयल्टी संकलन गरेको छ।

माथि उल्लेखित चारबाट राजश्वका क्षेत्रहरू कृषि उत्पादनको विक्री कर, धरजग्गा रजिस्ट्रेशन दस्तुर, सवारी साधन कर र प्राकृतिक साधन र स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टीमा संकलित कुल राजश्व रु २६ अरव ८४ करोड मात्र हो। संकलित राजश्वमा सबमन्दा धेरै तीन नम्वर प्रदेशमा ६३ दशमलव ६० प्रतिशत छ। यसपछि

क्रमशः : पौँच नम्वर प्रदेशमा ११ दशमलव

१२ प्रतिशत, चार नम्वर प्रदेशमा ८ दशमलव

१९ प्रतिशत, एक नम्वर प्रदेशमा ७ दशमलव ७९ प्रतिशत र दुई नम्वर प्रदेशमा ६ दशमलव १९ प्रतिशत छ। सबमन्दा थोरै ६ र ७ नम्वर प्रदेशमा क्रमशः शून्य दशमलव ८२ प्रतिशत र २ दशमलव ३८ प्रतिशत छ। अन्य जिल्लामा अवस्थित प्राकृतिक साधन र स्रोतको उपयोगबाट संकलित रु तीन अरव ३१ करोड राजश्वको विवरण यसबाट राजश्वमा ५१ प्रतिशत हुन्छ। स्थानीय र संघको साफा सूचिअन्तर्गतको राजश्व ६ नम्वर प्रदेशको रु २२ करोड मात्र हो। सबमन्दा धेरै हुने तीन नम्वर प्रदेशको (रु १३ अरव ३१ करोड राजश्वको) विवरण काठमाडौं जिल्लामा राखिएको हुँदा तीन नम्वर प्रदेशको विवरण यसबाट राजश्वमा ५१ प्रतिशत हुन्छ।

यसपछि एक नम्वर प्रदेशमा ११ दशमलव

१२ प्रतिशत, चार नम्वर प्रदेशमा ८ दशमलव

१९ प्रतिशत, एक नम्वर प्रदेशमा ७ दशमलव

७९ प्रतिशत र दुई नम्वर प्रदेशमा ६ दशमलव १९ प्रतिशत छ। सबमन्दा थोरै ६ र ७ नम्वर प्रदेशमा क्रमशः शून्य दशमलव ८२ प्रतिशत र २ दशमलव ३८ प्रतिशत छ। अन्य जिल्लामा अवस्थित प्राकृतिक साधन र स्रोतको उपयोगबाट संकलित रु तीन अरव ३१ करोड राजश्वको विवरण यसबाट राजश्वमा ५१ प्रतिशत हुन्छ। स्थानीय र संघको साफा सूचिअन्तर्गतको राजश्व ६ नम्वर प्रदेशको रु २२ करोड मात्र हो। सबमन्दा धेरै हुने तीन नम्वर प्रदेशको (रु १३ अरव ३१ करोड राजश्वको) विवरण काठमाडौं जिल्लामा राखिएको हुँदा तीन नम्वर प्रदेशको विवरण यसबाट राजश्वमा ५१ प्रतिशत हुन्छ।

यसपछि एक नम्वर प्रदेशमा ११ दशमलव

१२ प्रतिशत, चार नम्वर प्रदेशमा ८ दशमलव

१९ प्रतिशत, एक नम्वर प्रदेशमा ७ दशमलव

७९ प्रतिशत र दुई नम्वर प्रदेशमा ६ दशमलव १९ प्रतिशत छ। सबमन्दा थोरै ६ र ७ नम्वर प्रदेशमा क्रमशः शून्य दशमलव ८२ प्रतिशत र २ दशमलव ३८ प्रतिशत छ। अन्य जिल्लामा अवस्थित प्राकृतिक साधन र स्रोतको उपयोगबाट संकलित रु तीन अरव ३१ करोड राजश्वको विवरण यसबाट राजश्वमा ५१ प्रतिशत हुन्छ। स्थानीय र संघको साफा सूचिअन्तर्गतको राजश्व ६ नम्वर प्रदेशको रु २२ करोड मात्र हो। सबमन्दा धेरै हुने तीन नम्वर प्रदेशको (रु १३ अरव ३१ करोड राजश्वको) विवरण काठमाडौं जिल्लामा राखिएको हुँदा तीन नम्वर प्रदेशको विवरण यसबाट राजश्वमा ५१ प्रतिशत हुन्छ।

यसपछि एक नम्वर प्रदेशमा ११ दशमलव

१२ प्रतिशत, चार नम्वर प्रदेशमा ८ दशमलव

१९ प्रतिशत, एक नम्वर प्रदेशमा ७ दशमलव

७९ प्रतिशत र दुई नम्वर प्रदेशमा ६ दशमलव १९ प्रतिशत छ। सबमन्दा थोरै ६ र ७ नम्वर प्रदेशमा क्रमशः शून्य दशमलव ८२ प्रतिशत र २ दशमलव ३८ प्रतिशत छ। अन्य जिल्लामा अवस्थित प

प्राशिक वर्गको सामाजिक दायित्व

भुवन डोटेल

मानव सम्यताको विकास क्रममा उत्तमि भई विभिन्न चरण पार गर्दै अहिलेको प्रारिधिक युगमा आइपुरेको शिक्षालाई मानवीय चेतनाको स्तर वृद्धि गर्ने तथा चेतनाको तह निर्धारण गर्ने मुख्य तत्त्वका रूपमा लिइन्छ। शिक्षालाई देखाएको वृत्तिका रूपमा मात्र नलिई मानवीयताको मार्ग निर्वेशक मानक बनाइनु जरुरी छ। शैक्षिक क्षेत्रलाई आजको व्यावहारिक कसीबाट अवलोकन गर्दा शैक्षिक ओहोदा तथा योग्यताको प्रमाण पत्र दिने निकाय मात्र बन्दै गइहेको अवश्यकता यसलाई व्यावसायिक र व्यावहारिक क्षेत्रमा प्रवेश गराउनु कठिन कार्य हुँदूहुँदै पनि आजको प्रमुख आवश्यकता चाहिँ यही हो।

नेपालको शैक्षिक गरिमाका रूपमा लिइने संस्था त्रिभुवन विश्वविद्यालय सक्षम, दक्ष, क्षमतावान् तथा मानव संसाधन विकास केन्द्र हुनुपर्ने यसबाट उत्पादित प्राङ्गिक व्यक्ति बेरोजगारीको मारमा पर्ने गरेका छन्। शैक्षिक बेरोजगारको कहालीलाग्दो स्थिरतालाई समयमै सम्भोधन गर्न सकिएन भने उच्च शिक्षाको आवश्यकता र औचित्यमात्रि नै प्रश्न उठाने निश्चित छ।

देशका विभिन्न क्षेत्रका उपल्लो तहमा विद्यमान अधिकारी अधिकारीको शैक्षिक उन्नयनको केन्द्र रहेको त्रिभुवन विश्वविद्यालयलाई बैद्धिक तथा दक्ष जनशक्ति विकासको मेरुदण्डका रूपमा लिइन्छ। त्यसैले यसको सबल पक्षको अवलोकन र दुर्बलताको न्यूनीकरणतिर ध्यान दिई आफ्नो उत्पादनलाई विश्व बजारीकरणमा अबल बनाएर जानु टड्कारो आवश्यकता छ। अहिले जुनसुकै मुलुक समृद्धिको अवश्यमा पुगेका या पुग्ने होउँदा छन्, सबैको मूल आधार शिक्षा नीतिमा त्याइएको परिवर्तन नै हो। जबसम्म शैक्षिक क्षेत्रलाई गुणस्तरमुखी बनाउन सकिन तसम्म सामान्य विकास त जेन्तेन आफ्नो गतिमा ढिलोचाँडा होला, तर दिगो

विकास सम्भव छैन।

नेपालको शैक्षिक विकासको धरोहर त्रिभुवन विश्वविद्यालय आज अस्तित्व संकटमा परेको छ। शैक्षिक सामाजिक या अन्य विषयको खोज अनुसन्धान यस विश्वविद्यालयबाट कम हुने गरेको र भएका अधिकारीको युग्मस्तरीयता तथा त्यसमा हुने तथ्यको विश्वसनीयतामा पनि प्रश्न उठाने गरेको हुनाले यो संस्था अहिलेको दुरवस्थामा पुगेको हो। त्रिविका आंगिक शैक्षिक थलोहरूको अवस्था उसै दर्दनाक छ। नेपाल ल क्याम्पसले एक शैक्षिक सत्रमा एलएलबी प्रथम वर्षमा चार हजारभन्दा बढी विद्यार्थी भन्ने लियो। तर यससँग त्यतिका विद्यार्थी अध्ययन गराउन सक्ने कुनै पनि पूर्वाधार छैन। अनौठो विषय यो छ कि चार हजार चार सय विद्यार्थीलाई तीन सेक्सनमा मात्र बाँडियो। त्यहाँका कुनै पनि कक्षाकोतामा एक सय ५० भन्दा बढी विद्यार्थी अट्टदैनन्। अर्को रोचक पक्ष छ, एलएलबी दोषो वर्षको युट्ट कोर्ट जसको बिरागो बाँचे प्रतिमा विद्यार्थीलाई एउटा क्रिमिनल केस दिइन्छ र सो केसको मिसिल तयार पार्न लगाइन्छ। यो व्यावहारिक त्यति बेला हुँदौ हो, जस्तै वेला १०-२० विद्यार्थीलाई एक अलग केस दिइदौ हो। तर, यहाँ त हजारैलाई एउटा विषय दिइन्छ। सत्य यही हो, अधिकारी परीक्षार्थी यो अनिवार्य विषयको परीक्षा पैसा तिरेको टारिकोर्न, दोषी को? विनापूर्वाधार हजारै विद्यार्थी भन्ने लिने प्रश्नासन, समस्या देखेर पनि नदेखे जस्तो गर्ने त्रिविकि पदाधिकारी या पैसाले सर्टिफाइड हुने धुनमा रहेका विद्यार्थी?

त्रिविले वार्षिक प्रणालीमा समस्या रहेको भन्ने केन्द्रीय तथा आंगिक क्याम्पसमा स्नातकोतर तहमा सेमेस्टर प्रणाली लागू त गन्यो तर यसको प्रभावकरिता कहाँ खोज्ने हो, ठाउँ छैन। त्रिविको मूल्याङ्कन प्रणालीमा खोटेखोट भेटिन्छन्। सेमेस्टर प्रणालीअन्तर्गत

दुई शैक्षिक सत्र पार लाग्यो, तेपनि न प्राप्यापक, न कर्मचारी, न त विद्यार्थी नै अभ्यस्त बनेका छन्। शोधपत्र किनेबेचको हल्ला चल्ने विश्वविद्यालयमा आन्तरिक मूल्याङ्कनलगायत अमर्यादित गतिविधि नहोला भन्न सकिन।

नेपालमा भएका अन्य विश्वविद्यालय पनि फरक ढाँचामा चलेको पाइँदैन। शैक्षिक युग्मस्तर आजको प्रमुख एजेन्चा हो त भनिन्छ तर शैक्षिक मायान्तरन्य यसरी हावी छ कि जसको जरा फेला पर्दैन या पारिवैन। सामान्यतः अनुमान गर्न सकिन्दैन। शैक्षिक नीति-निर्माता नै माफिया भएका समाचार पनि वेलाबेहतमा आउने गरेकै छन्। शिक्षा ज्ञान नभएर व्यापार भएको लाई समय भइसक्यो। शैक्षिक माफिया र शैक्षिक युग्मस्तरको गत गाऊनेहरू प्राप्ति: एकै व्यक्ति वा समूह हुने गरेको यथार्थबाट हामी अनभिज्ञ छैन तर यो विज्ञाताले सामाजिक तथा शैक्षिक विकासका सवालमा कुनै महत्व कायम गर्न सक्दैन।

अधिकांश स्नातकोतर अध्ययनस्तर विद्यार्थी बेरोजगारी समस्याले मात्र अध्ययनमा छन्, तर अध्ययनपछिको समस्यामा किजितर फरक छैन। आज विश्वविद्यालयमा ज्ञान वृँजिएको छ। ज्ञान, प्रविधि, व्यावसायिकताले भरिएका ज्ञाताको विज्ञता राज्यले उचित सम्मान दिएर दोहन गर्न नजान्नु विड्म्बना हो भने प्राङ्गिक व्यक्तिहरूले मर्यादा भुलैरै पदीय लोलुपता देखाउनु र सानातिना प्रलोभनमा फस्नु आजको समाजको दुर्भाग्य हो।

अतः त्रिविलगायत शैक्षिक संस्था नेपाली समाज परिवर्तनको संवाहकका रूपमा अगाडि आउनु जरुरी छ। यसका शैक्षिकदेखि तमाम अन्य समस्या छन्, जसको समाधानमा तदारुकता सम्बद्ध पक्षले देखाए समाधान हुनै नसक्ने अवस्थामा छन्। पद्धति परिवर्तन गर्नै प्रवृत्ति परिवर्तन नहुने हुँदा त्रिविमा हुने अनियमित गतिविधि भने प्राथमिकतासाथ नियन्त्रण गर्नुपर्छ।

कर निर्धारण गरिएको, करदाताको काल्पनिक कारोबारको आधारमा कर निर्धारण गरिएको आदि कारण ले कर बक्यौता रकम अधिक र अस्वाभाविक रूपमा देखिएको हुन्छ। यसरी भएका कर निर्धारण उपर करदाताले चित नवुभाई प्रशासकीय पुनरावलोकन, राजस्व न्यायाधीकरण तथा अदालतहरूमा पुनरावेदनको लागि निवेदन दिदा कानून कमोजिम धरौटी राख्नुपर्ने हुन्छ। यसरी बस्तुनिष्ठताका आधारमा धरौटी भन्दा कम रकममा ल्यन्यतप्तत्वाल भएको खण्डमा केहि हद सम्म धरौटी फिर्ता हुन सक्छ। यस्ता विषयमा अदालतबाट निर्णय हुँदा धरौटी रकम पूर्ण रूपमा फिर्ता भएका कैयैन उदाहरण छन्। कर फछ्यौट आयोग २०७१ को कार्यक्षेत्रमा विगतमा आन्तरिक राजस्व विभाग र मातहतका कार्यालयहरूबाट नक्कली मूल्य अभिवृद्धि कर विजक प्रकरणमा कर परीक्षण तथा अनुसन्धानका लागि छनौट भई कर परीक्षण तथा अनुसन्धान गर्दा नक्कली मूल्य अभिवृद्धि कर विजक प्रयोग गरी कर छली गरेको पुष्टि भई कर निर्धारण भएको विषय परेको थिएन। विगतमा आन्तरिक राजस्व विभाग र मातहतका कार्यालयहरूबाट नक्कली मूल्य अभिवृद्धि कर विजक प्रकरण गर्दा नक्कली मूल्य अभिवृद्धि कर विजक प्रयोग गरी कर छली गरेको पुष्टि भई कर निर्धारण भएका करदाता करीब ५०० छन्। आयोगको कार्यक्षेत्रमा ५०० करदाताका कुनैपनि आर्थिक वर्षका कुनैपनि विषय नपर्ने भन्ने होइन। कर फछ्यौट आयोग, २०७१ ले नक्कली मूल्य अभिवृद्धि कर विजक प्रकरणमा परेका विषयमा सम्झौता गरेको भनी बाहिर आएको विषयमा बूझदा केहि करदाता ५०० को लिएमा परेपनि सम्झौता गरेको विषय नक्कली मूल्य अभिवृद्धि कर विजक प्रकरणमा परेको विषय नभई सो करदाताको अन्य आर्थिक वर्षका अन्य विषय उपर सम्झौता गरेको थिएन।

के करदाताले स्वयंकर निर्धारण गरिएको आधारमा सम्झौता गरियो

आयकर ऐन, २०५८ ले स्वयंकर निर्धारणको व्यवस्था गरेको छ, जसअनुसार करदाताले स्वयंकर निर्धारण गरी आय विवरण पेश गरेकोमा कर अधिकृतले पुन कर निर्धारण गरेको अवस्था बाहेका तथा अन्तिम निर्धारण गर्दा खर्च निर्धारण गर्दा लागत खर्च कट्टी नदिएको, आय विवरणमा करदाता आफैले समावेश गरेको आयलाई समेत संशोधित कर निर्धारण गर्दा पुनः आयमा समावेश गरी संशोधित कर निर्धारण गरिएको, करदाताले आयकरतर खर्च नै दावी नगरेको आयलाई समेत खर्च अमान्य गरी अर्थात् आय कायम गरी संशोधित

के करदाताले सरकारलाई तिरेको आयकर फिर्ता गरिएको आधारमा आयोग र सम्बन्धित करदाताले उठाएको मूल्य अभिवृद्धि करमा एक पैसा पनि छुट नदिएको तथा कर अधिकृतले काल्पनिक कारोबारको आधारमा तथा बेमनासिव ढाँगले निर्धारण गरिएको मूल्य अभिवृद्धि कर, मूल्य अभिवृद्धि कर नलाग्ने बस्तुमा जबरजस्ती लगाइएको परिवर्तन नै करदाताले उठाएको मूल्य अभिवृद्धि कर भनी जनमानसमा भ्रम शृङ्जना गरेको देखिएको छ। करदाताले उपभोक्ताबाट उठाई सरकारलाई तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता भएको छैन तथा तिर्नपर्ने मूल्य अभिवृद्धि कर किनाहा भएको छैन। करदाताले सरकारलाई तिरेको आयकर फिर्ता भएको छैन।

के करदाताले सरकारलाई तिरेको आयकर फिर्ता गरिएको आधारमा करदाताले सरकारलाई तिरेको आय कर फिर्ता हुनेर्गी सम्झौता गरेको भनी भनी लगाइएको आयोगको विषयमा पनि कुनै सत्यता नरहेको बुझिएको छ। कर अधिकृतले कर निर्धारण गर्दा करदाताले निर्धारण गर्दा लागत खर्च कट्टी नदिएको, आय विवरणमा करदाता आफैले समावेश गरेको आयलाई समेत संशोधित कर निर्धारण गर्दा पुनः आयमा समावेश गरी संशोधित कर

टंगीन खबार

अशिष्याले गरिन् विवाह

अभिनेत्री अशिष्या नकर्मीले लगनगाँठो कसेकी छिन् । उनले सोमबार काठमाडौं, नयाँ बानेश्वरका युवक नवीनचन्द्र प्रधानसँग कालिमाटीस्थित एक पार्टी घालेसमा नेवारी परम्पराअनुसार बिहे गरेकी हुन् ।

अन्तराल फिल्मबाट ठूलो पर्दाको अभिनय यात्रा सुरु गरेकी अशिष्याले त्यसअधि नै नेवारी भाषाका केही फिल्म तथा म्युजिक भिडियोमा अभिनय गरेकी थिइन् । हिरोइनका रूपमा अशिष्याको करिअरले भने उचाइ लिन सकेको छैन । परिवारको इच्छाअनुसार आफूले मारी विवाह गरेको दाबी अशिष्याको छ । चार्टर्ड एकाउन्टेन्टका रूपमा कार्यरत नवीन अमेरिकामा बस्ने गरेको बताइच्छ ।

फिल्म, म्युजिक भिडियो अभिनयका साथै लाखे भाजु नामक नेवारी फिल्ममार्फत निर्माताका रूपमा पनि करिअर अधि बढाउँदै गरेकी अशिष्याले बिहेपछि फिल्मकर्मलाई निरन्तरता दिने सम्भावना निकै न्यून रहेको बताउँदै आएकी छिन् । आफ्नो भाइमार्फत नवीनसँग भेट भएको र परिवारिको सलगाहा बिहे गर्न निर्णय गरेको अशिष्याको दाबी छ । बिहेमा अशिष्याको परिवार तथा केही निकट सञ्चारकर्मी तथा फिल्मकर्मीलाई मात्र निस्त्याइएको थियो ।

भापामा बैनाको मुहूर्त

बैना नामक फिल्म बन्ने भएको छ । फिल्मको मंगलबार चारआलीस्थित पाउ पाथिभरा मन्दिरमा शुभमुहूर्त गरियो ।

भापाका सञ्चारकर्मीले फिल्म छायाकनको शुभारम्भ गरेका थिए । फोटोपत्रकामा विनोद पाण्डेले क्यामेराको बटन थिएका थिए भने पत्रकार रविन भट्टराईले कल्पाप अन गरेका थिए । अर्का पत्रकार प्रेम आचार्यले नरिबल फोरेर बैनाको शुभसाइत गरे । दिल्प्रकाश याक्सो 'टाइगर'को निर्देशनमा निर्माण हुने फिल्मको प्रस्तुतकर्तामा भूपेन्द्र लिङ्देन र राजकुमार लिङ्देन राजुँ छन् ।

प्रेम कथामा आधारित हुने सो फिल्म भापा, इलाम, पाँचथर, ताप्लेजुड र तेहुथम्मा छायाकन गरिने र फिल्ममा सो क्षेत्रका मौलिक पहिचानलाई समेतिने निर्माता धनराज याक्सोले बताए । फिल्मको कथा विजय केरुले लेखेका हुन् भने संगीत विकास चौधरीले भर्नेछन् । त्यसैगरी, द्वन्द्व भने राजु किराँतीले गर्नेछन् । नेपाली लोक संस्कृतिमा आधारित संगीत रहने फिल्ममा राजेशायल राई, मेलिना राई, सुमन थाम्हुडा, सिम्न र राजकुमार लिङ्देनको र्खर रहनेछ । फिल्ममा सुवास मेघे, रञ्जिता लिम्बू, उदय सुब्बा, भूपेन्द्र लिङ्देन, राजकुमार लिङ्देन, पर्वत राई, विना पालुडवालगायत कलाकारले अभिनय गर्नेछन् ।

बन्जे भयो भीमसेन

भीमसेन नामक फिल्मको निर्माण घोषणा भएको छ । कमेडी, लभ र एकसनको संगम बताइने भीमसेनको मंगलबार राजधानीमा प्रेसमिट गरी जानकारी दिइएको हो ।

भोमान कटुवालाको निर्देशनमा बन्ने फिल्मको निर्मातामा कला राई छिन् । फिल्ममा संगीत बानिया, कोनिका घिमिरे, यादव देवकोटा, राजु कमेडी, अजिता पौडेल, धनराज

सुब्बा, राजकुमार राई, महेन्द्रकुमार राईलगायतले अभिनय गर्दै छन् । चैत पहिलो सातादेखि सुटिड सुरु हुने फिल्म पवन गौतमले खिच्छेछन् । फिल्ममा राजु किराती राईको द्वन्द्व निर्देशन, राजन दुग्लेलको संवाद र ओम सुनुवारको संगीत हुनेछ ।

भीमसेनलाई चलचित्र निर्माता संघका अध्यक्ष आकाश अधिकारी, वितरक गोपालकाजी कायथ्य, चलचित्र पत्रकार संघकी उपाध्यक्ष गीता अधिकारीलगायतले सफलताको शुभकामना व्यक्त गरेका थिए । फिल्मका केही कलाकार चयन हुन बाँकी रहेको निर्देशक भोमनले जानाएका छन् ।

बोबीको टिजर सार्वजनिक

निर्देशक मिलन चाम्सद्वारा निर्देशित चलचित्र 'बोबी'को टिजर सार्वजनिक भएको छ । एकेपटक तीनवटा चलचित्र तयार पारेका उनले एकपछि अर्को चलचित्रको गीत, टिजर र ड्रेलर सार्वजनिक गरिरहेका छन् ।

वास्तविक प्रेम कथालाई मिलनले बोबीमार्फत पर्दामा उतार्ने कोसिस गरेका छन् । नर्वमा बस्तै आएका कविता युरुङ र उमेस थापाले जीवनको संघर्ष, सफलता र प्रेमलाई बोबीमार्फत दर्शकमाझ ल्याउन लागेका हुन् । फिल्ममा रुबी राणा, विजय लामालगायत कलाकार मुख्य भूमिकामा छन् ।

चाम्स इन्टरटेन्मेन्ट र लन्डन आई इन्टरटेन्मेन्टको व्यानरमा निर्माण भएको किल्मको कथा नरेश भट्टराईले लेखेका हुन् । चलचित्रको प्रदर्शन मिति तय भएको छैन । यसअधि मिलनले निर्देशन गरेका 'लिलिबिली' र 'ह्यापी डेजको गीत, ड्रेलर र टिजर सार्वजनिक भइसकेका छन् । ह्यापी डेजको प्रदर्शन मिति तय नभए पनि लिलिबिली भने चैत ३० गतेबाट दर्शकमाझ आउँदै छ ।

वैतमा मिस नस

काठमाडौं । आउँदो चैत १० गते राजधानीमा मिस वर्ल्ड पिस (मिस नस) आयोजना हुने भएको छ । नर्सहस्त्रको बौद्धिकता, सौन्दर्य र प्रतिभा प्रदर्शनका लागि नेकस्ट मोडल्स्ले सो प्रतियोगिता आयोजना गर्न लागेको हो । उपाधिका लागि देशभरबाट छानिएर आएकामध्ये २४ जना नर्सले अन्तिम प्रतिस्पर्धा गर्दै छन् । मिस वर्ल्ड पिसको यो पाँचौं संस्करण हो ।

नर्सिङ पेसाको गरिमा बढाउन र उनीहरूमित्रको प्रतिभालाई उजागर गर्न प्रतियोगिता आयोजना गरिएको नेकस्ट मोडल्स्का कार्यकारी निर्देशक रवि धमलाको भनाइ छ । अन्तिम प्रतिस्पर्धा नर्सलाई व्यक्तित्व विकास, सञ्चार क्षमता विकास, सेल्क मेकअफ, विरामीको केयरिङ, फोटोग्राफी, हिंडाइलगायत विषयमा तालिम दिइएको छ । प्रतियोगितामा उत्कृष्ट हुनेलाई मिस वर्ल्ड पिस (मिस नस), फर्स्ट रनरअप, सेकेन्ड रनरअपलगायत उपाधिसहित नगद पुरस्कार प्रदान गरिनेछ ।

मिस र मिस्टर काठमाडौलाई प्रशिक्षण

सौन्दर्य प्रतियोगिता 'मिस्टर एन्ड मिस काठमाडौं'को प्रशिक्षण सुरु हुने भएको छ । एक्सपोज नेपालले सन २००७ देखि आयोजना गर्दै आएको प्रतियोगिता यस वर्ष पनि हुन लागेको हो । विभिन्न चरणको अडिसनबाट छानिएका अन्तिम प्रतियोगिलाई प्रशिक्षण दिइन लागेको आयोजक एक्सपोज नेपालकी एमडी अर्चना थापाले जानकारी दिइन् ।

प्रतियोगितामा सहभागीलाई फुटबल, रक्क कलाइम्बल, समाजसेवा, सर्ट हाइकिङ, क्याटवार्क, व्यक्तित्व विकास, पल्किक स्पिकिङ, युमिड, मेकअप, ड्रेसवेयरजस्ता विषयमा प्रशिक्षण दिइनेछ ।

सुन्दरता नापे परम्परागत शैलीलाई सुधार्दै आधुनिक तरिकाले प्रतियोगिता आयोजना गर्दै आएको एक्सपोजले 'मिस्टर काठमाडौं'मा १६ देखि २९ वर्षसम्म उमेरका युवक र 'मिस काठमाडौं'मा १६ वर्षदेखि २८ वर्षसम्मका युवतीको सहभागिता रहने जानाएको छ ।

सम्माना मिसेस स्टेट-१

पहिलो मिसेस स्टेट-१ को ताज भरौलकी सम्भन्न विकले हात पारेकी छन् । तुमन वर्थ सुप्ले आयोजना गरेको मिसेस स्टेट-१ प्रतियोगिताको फाइनलमा ३४ जना प्रतिस्पर्धालाई उठिन्नै सम्भन्ना मिसेस स्टेट बनेकी हुन् । विवाहित महिलाले मात्र भाग लिन पाउने प्रतिस्पर्धा शनिबार राति सम्पन्न भएको हो । वेस्ट स्माइलको उपाधि पनि सम्भन्नाले नै हात पारिन् । उनले ताजसँगै नगद एक लाख पाँची छिन् ।

पहिलो चरणमा ३५ जना प्रतिस्पर्धाबाट टप १२ हुँदै फाइनल चरणमा ६ जना प्रतिस्पर्धाबाट मिसेस स्टेट छनोट गरिएको हो । फाइनल चरणमा कानुन कार्की, नीरा विक, टंक युरुङ, शानुन्तला त्रिखात्री र सुशीला तामाङ्गलाई उठिन्नेर सम्भन्ना विजयी भएकी हुन् ।

कपपेट

सेज्युरीको लाभांश पारित

सेज्युरी कमर्सियल बैंकको साताँ वार्षिक साधारणसभा सम्पन्न भएको छ । साधारणसभाले सेयरधनीलाई हाल कायम रहेको चुक्ता पुँजीको ५ प्रतिशतब्राबरको बोनस सेयर र ५ प्रतिशत नगद लाभांश वितरण गर्ने प्रस्ताव पारित गरेको छ । बोनस सेयर जारी भएपछि बैंकको चुक्ता पुँजी ८ अर्ब ६ करोड पुगेको बैंकका अध्यक्ष राजेशकुमार श्रेष्ठले बताए ।

बैंकले आव ०७४/७५ को पुस मसात्तसम्म कुल निक्षेप ५२.७१ अर्ब तथा कर्जा रकम ४७.०२ अर्ब परिचालन गरी ३९.२७ करोड सज्चालन मुनाफा र ३२.५१ करोड खुद मुनाफा आर्जन गर्न सफल भएको छ । हाल बैंकले ८२ शाखा, ३ वटा एकस्टेन्सन काउन्टर, १० वटा शाखाहित बैंकिङ गरी १११ स्थानबाट कारोबार सञ्चालन गरिरहेको छ ।

तुलसीपुरमा एचएव बजाज सोरम

नेपालमा बजाज बाइकको आधिकारिक विक्रेता हंसराज हुलासचन्द एन्ड कम्पनीले दाढको तुलसीपुरमा सोरूम विस्तार गरेको छ ।

कम्पनीले तुलसीपुरमा पूर्ण सुविधास

